

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

SSN Dariusz Świecki

Protokolant Teresa Jarosławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga,

w sprawie **A. W.**

skazanego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 listopada 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 11 września 2012 r.,

1. oddala kasację;

2. wydatkami za postępowanie kasacyjne obciąża Skarb

Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ł. wyrokiem z dnia 11 września 2012 r., A. W. uznał za winnego tego, że w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł. woj. L. jechał jako kierujący samochodem marki Peugeot 406 o nr rej.[...], czym nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w W., sygn. ... 1229/06, zakazu kierowania pojazdami mechanicznymi, tj. przestępstwa z art. 244 k.k. i za to na podstawie powołanego przepisu skazał go na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności

warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat. Na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda. Nadto obciążył oskarżonego kosztami sądowymi (k.57).

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się bez kontroli instancyjnej w dniu 19 września 2012 r. (k. 65).

Jednocześnie wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 lipca 2012 r., sygn. akt ... 473/12, A. W., został uznany winnym tego, że w dniu 3 czerwca 2010 r. w miejscowości M. prowadził pojazd mechaniczny w postaci motocykla marki Yamacha nr rej.[...], czym nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 marca 2009 roku, sygn. akt ... 1229/06, zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku, tj. czynu z art. 244 k.k., oraz tego, że w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł. prowadził pojazd mechaniczny w postaci samochodu osobowego marki Peugeot 406 o nr rej.[...], czym nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 marca 2009 r., sygn. akt ...1229/06, zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku, tj. czynu z art. 244 k.k., przy czym ustalił, iż czyny te stanowiły ciąg przestępstw oraz wyczerpywały dyspozycję art. 244 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie tych przepisów wymierzył oskarżonemu karę roku pozbawienia wolności, zasadzając nadto koszty sądowe.

Od tego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonego zarzucając orzeczeniu Sądu I instancji rażącą surowość wymierzonej oskarżonemu bezwzględnej kary pozbawienia wolności. Powołując się na powyższe wniósł on o zmianę zaskarżonego wyroku i zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. akt ... 1168/12 utrzymał zaskarżony wyrok uznając wniesioną apelację za oczywiście bezzasadną. Jednocześnie obciążył oskarżonego kosztami sądowymi postępowania odwoławczego (k. 121).

W takim stanie sprawy Prokurator Generalny na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wywiódł kasację od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt ... 633/12, na korzyść skazanego A. W. i na

zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. powyższemu wyrokowi zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu postępowania karnego przeciwko A. W. o przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł., zakończonego wydaniem przez Sąd Rejonowy w Ł. w dniu 11 września 2012 r. wyroku skazującego pomimo prowadzenia wszczętego wcześniej postępowania karnego o to samo przestępstwo, popełnione przez tego samego oskarżonego, zakończonego wydaniem wobec niego przez Sąd Rejonowy w P. wyroku skazującego w dniu 3 lipca 2012 r., sygn. akt ... 473/12, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. akt ... 1168/12.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania wobec A. W. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Natomiast obecny na rozprawie kasacyjnej Prokurator Prokuratury Generalnej złożył wniosek o oddalenie wywiezionej kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego skonstruowana na zarzucie opartym o przeszkodę prawną prowadzenia postępowania w postaci zawisłości sprawy (*lis pendens*), nie zasługiwała na uwzględnienie, mimo że znaczna część zamieszczonych w niej uwag okazała się zasadna. Skarżący w sposób dostateczny nie wziął pod uwagę wszystkich konsekwencji jakie na byt prawny wyroku Sądu Rejonowy w Ł. z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt ... 633/12, skazującego A. W. za przestępstwo z art. 244 k.k., wywarł wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 lipca 2012 r., sygn. akt ... 473/12. W obydwu tych sprawach skazano oskarżonego za to samo przestępstwo, skoro przyjęte przez wskazane Sądy opisy czynu popełnionego przez oskarżonego popełnionego w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł. są niemal identyczne i mieszczą się w granicach tego samego historycznego zdarzenia, pozostaje bowiem niezmienna osoba sprawcy, czas i miejsce zdarzenia, jak też podejmowane czynności wykonawcze, nakierowanie na zignorowanie orzeczonego wobec oskarżonego

wyrokiem Sądu Rejonowego w W. w sprawie ... 1229/06 rocznego zakazu kierowania pojazdami mechanicznymi.

Warto przypomnieć, że negatywna przesłanka procesowa *lis pendens* (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.) oznacza, iż nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza gdy postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby wcześniej wszczęte toczy się. Stan zawisłości sprawy jako przeszkoda prawna prowadzenia postępowania związany jest ze względami ekonomiki procesowej i powstaje z chwilą wejścia postępowania przygotowawczego w fazę *in personam*.

Odnosząc te uwagi do niniejszego postępowania należy stwierdzić, że sprawa ... 473/12 Sądu Rejonowego w P., na etapie postępowania przygotowawczego prowadzona była pod nadzorem tamtejszej Prokuratury Rejonowej. Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2012 r. właściwa jednostka policji wszczęła dochodzenie w sprawie o czyn z art. 244 k.k., który nie został bliżej sprecyzowany co do jego daty (k.17), zaś wszczęcie dochodzenia przeciwko A. W. o przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 3 czerwca 2011 r. w miejscowości M. nastąpiło dnia 27 grudnia 2011 r. (k.33). Natomiast zarzut popełnienia tego przestępstwa przedstawiono A. W. w dniu 30 stycznia 2012 r. Wówczas odbyło się również w tym zakresie jego przesłuchanie (k. 19, 21-22). Z kolei wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutu popełnienia przez . J. W. występku z art. 244 k.k. dokonanego w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł. nastąpiło 11 kwietnia 2012 r., zaś jego ogłoszenia i przesłuchania podejrzanego dokonano w dniu 13 kwietnia 2012 r. (k. 61-63).

Natomiast postępowanie przygotowawcze sprawie ... 633/12, która zostało prawomocnie zakończone zaskarżonym wyrokiem, prowadzone było pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Ł. Policja dnia 12 stycznia 2021 r. wszczęła dochodzenie w sprawie niezastosowania się przez A. W. w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł. do zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w W., sygn. ... 1229/06, tj. o czyn z art. 244 k.k. (k.7). W dniu 2 lutego 2012 r. wydano postanowienie o przedstawieniu A. W. zarzutu popełnienia tego przestępstwa (k.48), które ogłoszono podejrzanemu 27 kwietnia 2012 r. Tego

samego dnia doszło również do jego przesłuchania w Komisariacie Policji W. B. (k. 49-50).

W związku z tym rację ma Prokurator Generalny, że postępowanie karne w sprawie ... 633/12, prawomocnie zakończonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 11 września 2012 r., w jej toku objęte było ujemną przesłanką procesową w postaci stanu zawisłości sprawy (art. 17 § 1 pkt. 7 k.p.k.), ponieważ w tym postępowaniu ogłoszono podejrzanemu zarzut popełnienia tożsamego występku z art. 244 k.k. chronologicznie później, niż na etapie postępowania przygotowawczego w sprawie ... 473/12 Sądu Rejonowego w P. Należy jednak zauważyć, że wyrok wydany przez Sąd Rejonowy w Ł., sygn. akt ... 633/12, uprawomocnił się bez kontroli instancyjnej w dniu 19 września 2012 r. zaś w tej dacie wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 lipca 2012 r. sygn. akt ... 473/12, który objął również ten sam występki z art. 244 k.k. był nieprawomocny, ponieważ obrońca oskarżonego wywiódł od tego wyroku apelację w części dotyczącej orzeczenia o karze. Z tego powodu zapadły w sprawie ... 633/12 wyrok, który uzyskał przymiot prawomocności materialnej, powodował wystąpienie stanu rzeczy osądzonej (*res iudicata*) i uniemożliwiał akceptację przez Sąd Okręgowy w W., orzekający w postępowaniu odwoławczym, sygn. akt ... 1188/12, nieprawomocnego na datę rozpoznania apelacji (6 grudnia 2012 r.), wyroku Sądu Rejonowego w P., wydanego w sprawie ... 473/12, w części dotyczącej skazania za przestępstwo z art. 244 k.k., stanowiące przedmiot rozpoznania w obydwu wskazanych wyżej postępowaniach karnych.

Na gruncie tej sytuacji procesowej warto wspomnieć, że przesłanka *lis pendens* stanowiąca obecnie względny powód odwoławczy (art. 438 pkt 2 k.p.k.), formułuje zakaz równoległego prowadzenia postępowań karnych dotyczących tego samego przedmiotu procesu, w stosunku do tej samej osoby, podyktowany względami ekonomiki procesowej. Doznaje ona znacznego osłabienia w momencie, gdy w jednym z postępowań obejmujących tożsamy czyn zapadnie prawomocny wyrok skazujący. Wówczas zaczyna funkcjonować negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, która nie pozwala prowadzić drugiego postępowania o to samo historyczne zdarzenie, nawet w ramach kontynuacji dotychczasowych czynności procesowych, a w konsekwencji

wydania przez Sąd kolejnego wyroku skazującego co do tego samego czynu. W ten sposób zostaje zapewniona stabilność prawa i orzeczeń organów procesowych w postępowaniu karnym oraz realizowana jest zasada *ne bis in idem*, stanowiąca gwarancję, że nikt nie będzie pociągany więcej niż raz do odpowiedzialności karnej za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., V KK 407/13, LEX nr 1439399).

Powaga rzeczy osądzonej zaliczona została przez ustawodawcę do bezwzględnych przyczyn odwoławczych. W związku z tym stosownie do treści art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. orzekający w sprawie ... 1188/12, Sąd Okręgowy w W., obowiązany był uwzględnić tą przeszkodę niezależnie granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia, poprzez uchylenie wyroku Sądu I instancji wydanego w sprawie ... 473/12 w zakresie nieprawomocnego skazania oskarżonego za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 16 lipca 2010 r. w Ł., co doprowadziłoby do wyeliminowania z obrotu prawnego drugiego wyroku wydanego wobec oskarżonego w odniesieniu do tego czynu.

Zatem, Prokurator Generalny, w tym układzie procesowym, powinien skierować kasację do orzeczenia Sądu Okręgowego w W. zapadłego w sprawie ... 1188/12, w zakresie w jakim Sąd ten utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P. wydany w sprawie ... 473/12, co do występku z art. 244 k.k., objętego w dacie wyrokowania przez Sąd odwoławczy rażącym uchybieniem w postaci powagi rzeczy osądzonej, a nie do wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt ... 633/12 kończącego postępowanie, w toku którego wystąpiła przeszkoda *lis pendens*.

Dlatego też należało oddalić kasację Prokuratora Generalnego. Orzeczenie wydatkach poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu kasacyjnym oparto na podstawie art. 638 k.p.k.